

The Mountsider

Katarína Malastová

Bakalářská práce
2014/2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ateliér Design oděvu

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Katarína Malastová**
Osobní číslo: **K12041**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Design oděvu**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **The Mountsider/oděvní kolekce**

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část:

Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, obrazová příloha, vlastní závěry v minimálním rozsahu 15 normostran. Bakalářská práce inspirovaná outdoorovým oblečením vysokohorských horolezců. Vliv přírody na člověka.

2. Praktická část:

Výtvarné zpracování a realizace finálních návrhů v počtu 5-7 modelů. Oděvní kolekce s důrazem na funkčnost. Teoretická a technická příprava projektu, sběr potřebných informací, dokumentace realizace dle zadaných parametrů (moodboard, storyboard, skici s naznačením siluety, barevnost, popis materiálů, technické nákresy modelů, technické opisy, střihové řešení, postprodukce). Práce musí být doplněná o dokumentační fotografie z procesu tvorby, módními fotografiemi, popřípadě krátkým promo videem. Rozsah práce: cca 30 str. formát A4. Odevzdejte ve 2 stejnopisech v pevné vazbě. Součástí předané písemné práce jsou i ve 2 vyhotovení na CD-ROM. Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci prakt. části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK. Formát pro bitmapové podklady: JPG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

GESTALTEN. The Outsiders. New Outdoor creativity. Berlin: Gestalten, ISBN 987-3-89955-513-4.

SEIVEWRIGHT, Simon. Módní návrhářství: Základy designu. Inspirace a tvorba.

Brno: Computer Press, a.s., 2010. ISBN 978-80-251-2971-5.

RÉBUFFAT, Gaston a Pierre TAIRRAZ. Medzi zemou a nebom. Bratislava: Obzor, 1965.

ISBN 65-039-65.

SCHIMKEOVÁ, Helma. Na strmých cestách. Bratislava: Osveta, 1963. ISBN 65-035-63

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Art. Mária Štranecková, ArtD.

Ateliér Design oděvu

Datum zadání bakalářské práce:

3. října 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

16. května 2015

Ve Zlíně dne 2. prosince 2014

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

Mária Štranecková
Mgr. Art. Mária Štranecková, ArtD.
vedoucí ateliéru

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 24.4.2015

KATARÍNA MALASOVÁ
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávajíc zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořízovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Kolekcia The Mountsider je inšpirovaná horami, ľuďmi a ich príbehmi prežitými v nich. Pri štúdiu výpravných a životopisných kníh ma zaujali fotky 70. až 90. rokov vysokohorských horolezcov. Zaoberala som sa ich výbavou, istením, štýlmi viazania uzlov a historickým vývojom odievania. Skúmala som tiež človeka uponáhľaného, žijúceho v centre veľkomesta a človeka žijúceho v súlade s prírodou.

Cieľom je vytvorenie odevov s odkazom na históriu našich možno menej známych horolezcov, na vývoj outdoorového oblečenia vo svete a tiež uvedomiť si, akú významnú rolu v našich životoch zohráva príroda.

Kľúčové slová: horolezectvo, alpinista, hektický životný štýl, outdoor, kultúra

ABSTRACT

The Mountsider collection is inspired by mountains, people and stories, which survived inside of them. In my study of narrative and biographical books I was captured by photos of mountain climbers made in period from 70's to 90's. I have studied their equipment, fusing, styles of tying knots and historical development of clothing. I have also compared the busy people living in the city with people living in harmony with nature.

The purpose of this bachelor work is to create clothing with reference to our less known historical mountaineers, to the development of outdoor clothing in the world and also to realise how important role has nature in our lives.

Keywords: mountaineering, alpinist, hectic lifestyle, outdoor, culture

„Príroda okolo mňa opísala kruh, ktorý nemôžem preskočiť. Sedím v ňom a učím sa milovať život aspoň pre iných, keď nie pre seba.“

Karel Čapek

Ďakujem vedúcej ateliéru Mgr.art Márii Štranekovej, Art.D za cenné rady a odborné vedenie bakalárskej práce. Ďalej by som chcela poďakovať rodine a priateľom za trpezlivosť a nekonečnú podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČASŤ.....	9
1 ALPINIZMUS	10
1.1 DEJINYHOROLEZECTVA	11
1.1.1 Historický vývoj športu a výchovy k prírode.....	13
1.2 VPLYV PRÍRODY NA ČLOVEKA.....	15
2 ŽENA HOROLEZKYŇA.....	17
2.1 HENRIETTA D'ANGEVILLE.....	17
2.2 REFORMA V OBLIEKANÍ.....	18
3 ODEV A VYBAVENIE.....	23
3.1 VÝVOJ MATERIÁLOV	24
3.2 REVOLUČNÉ ZNAČKY	25
3.2.1 Patagonia	25
3.2.2 Filson.....	28
3.3 NOVÝ DESIGN.....	30
3.3.1 Topo design.....	30
3.3.2 Hatchet + Bear.....	31
3.3.3 Poler	32
II PRAKTICKÁ ČASŤ	34
4 KONCEPCIA KOLEKCIE.....	35
4.1 MOODBOARDY	35
5 TECHNICKÁ DOKUMENTÁCIA JEDNOTLIVÝCH MODELOV	43
5.1 MODEL 1.....	43
5.2 MODEL 2.....	44
5.3 MODEL 3.....	45
5.4 MODEL 4.....	46
5.5 MODEL 5.....	47
5.6 MODEL 6.....	48
III PROJEKTOVÁ ČASŤ	49
6 FOTODOKUMENTÁCIA	50
ZÁVER	64
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	65
ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	66
ZOZNAM OBRÁZKOV	67
ZOZNAM PRÍLOH.....	69

ÚVOD

Príroda bola vždy neodmysliteľnou súčasťou môjho života. V takom mladom veku som si ale nikdy neuvedomovala, aká je príroda nevyspytateľná a divoká. Uvedomenie si tohto faktu mi došlo až pohľadom na jelenicu strhnutú medveďom. Niektorí ľudia si veľmi dobre uvedomujú nebezpečenstvo na horách, niekedy ho dokonca vyhľadávajú. Tento pocit im ale pripomína, že žijú. Zaoberala som sa práve touto skupinou ľudí, a to vysokohorskými horolezcami. V pôvodnom význame vyjadruje pojem horolezectvo aktivitu, vedúcu k výstupu na vrchol hory. Okrem toho, že počas lezenia prekonáva človek nielen fascinujúce a podmanivé okolie, často krát spoznáva aj kus seba samého. Horolezectvo ako odvetvie športu sa začalo vyvíjať od 19. storočia hlavne v Alpách. Pred tým skôr slúžilo na prírodovedecké bádanie, tiež na cestovateľské a vojenské účely. Lezenie na najvyššie vrchy začalo ale až v 20. storočí. Sprvu výstroj horolezcov nebola dostatočná, preto ich dobrodružstvá boli ešte nebezpečnejšie. Vo svojej bakalárskej práci sa snažím oprášiť ich zážitky, ktoré ma zaujali pri čítaní výpravných kníh. Fascinovali ma úvahy týchto ľudí, ktorí túto činnosť nebrali len ako obyčajný šport.

V teoretickej časti sa zaoberám alpinizmom a jeho počiatkami. Vplyvmi prírody na človeka, na jeho psychiku a zdravie. Začiatkami lezenia žien od viktoriánskej doby a ich progresom v odievaní. Tiež vývojom outdoorového oblečenia, nových materiálov a značiek.

Praktická časť znázorňuje vývoj od počiatkovej inšpirácie cez skice až k celkovej fotodokumentácii kolekcie.

Kolekcia *The Mountsider*, zložená zo slov *mountain* a *outsider* má poukazovať na tradíciu tohoto športu, na hlavnú myšlienku horolezectva, tiež má byť odkazom na uvedomenie si hodnôt v našom uponáhľanom živote.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 ALPINIZMUS

Alpinizmus je druh horolezectva prevádzkovaný v horách. Názov pochádza z mena horstva Álp, kde klasické horolezectvo vzniklo.

Horolezectvo je mýtickou horskou disciplínou. Ako náhle človek zdvihol oči k horám so značnou horlivosťou a myšlienkou na úsilie, ktoré je potrebné k ich zlezeniu, nevie, ako uniknúť výzvam vysokých nadmorských výšok.

Po svojej fyzickej stránke patrí horolezectvo do športovej oblasti. Ľudia, ktorí holdujú tomuto športu, poznávajú tiež rozpätie kultúrne, dokonca duchovné. Približuje poznanie panenskej prírody, prísnych prírodných zákonov, vlastných hraníc a sile priateľstiev. Toto všetko sa spája v jednu vášeň ľudí, ktorí sa oddali tomuto dobrodružstvu až príliš známeho iba prostredníctvom jeho drám. Spoločníkom a veľakrát aj nepriateľom horolezcov je zemská príťažlivosť, je tu stále riziko pádu alebo zranenia. Bezpečné istenie dáva horolezcom pocit istoty, aj keď práve visia nad úplnou prázdnotou. Napriek tomu je to podľa štatistík prekvapujúco bezpečnejšia činnosť ako jazda autom. Horolezectvo nás však vždy odmení neobyčajnými zážitkami. Je to činnosť, ktorá môže mať dopad na životné prostredie.

Počas zimy sú podmienky na lezenie ťažšie pre nevyspytateľnejšie počasie a krátke dni. Nevyhnutná schopnosť lyžovania a lezenia po snehu a ľade. Viac ako inokedy je potrebné ovládať lezecké techniky a vyberať zodpovedajúce vybavenie. Nepoškvrnený sneh vytvára však obzvlášť silnejšiu atmosféru a novosť terénu priťahuje nejedného dobrodruha.

Podľa jednotlivých horolezeckých disciplín si horolezectvo vyžaduje rôzny technický materiál, ktorý horolezci rozdeľujú na horolezeckú výstroj a výzbroj. Výstroj tvorí vo všeobecnosti oblečenie a obutie a výzbroj je nevyhnutná na samotné lezenie. K základným prvkom výzbroje patrí lano, lezecký úväz, zaist'ovacie prostriedky a pomôcky na zlanovanie, ale aj tábornický materiál a iné. Horolezecký terén je vlastne prírodný terén horský so strmým úbočím, snehový alebo ľadový. Mimo hory je to terén strmý skalný, ľadový alebo terén umelý, ktorý prírodný imituje. Pri pohybe v tomto teréne musí byť trasa prekonávaná vlastnými silami človeka a zemskej gravitácie. Bol to šport, ktorý prevádzkovali členovia dobrej spoločnosti na zasnežených svahoch so sprievodom. Lezenie je už nejaký čas cel-

kom modernou aktivitou, ktorá sa zaužívala aj na školách pomocou lezeckých stien v telocvičniach.¹

1.1 Dejinyhorolezectva

Počiatky horolezectva sa začínajú v Alpách pri love kamzíkov alebo pri zbere minerálov na klenotnícke účely. (p Pruvodce Lezení str. 8) Sú známe výpravy ako výstupy na stredoveké kláštory v Meteorách v severnom Grécku či skalné chodníky vo Wadi Rum v Jordánsku a v tibetskom Ladaku. V roku 1492 sa uskutočnil prvý výstup na francúzsku horu Mont Aiguille. Týmto výstupom si mecenáši chceli uctiť vtedy vládnuceho Karla VIII. AntoinedeVille zhromaždil približne dvadsiatku mužov, boli to ľudia remesla a ľudia urodzení. Najskôr ich poslal preskúmať a zabezpečiť trasu, pretože Mont Aiguille nebola ešte zdolaná, no jej silueta nebola vôbec lákavá. Výprava bola uskutočnená 26. júna 1492. AntoinedeVille, ktorý nechcel operáciu znova uskutočniť, vyhlásil, že zostane na vrchole, pokiaľ výstup nebude overený a zapísaný. Napísal list predsedovi grenobelského parlamentu, ktorého požiadal, aby poslal súdneho vykonávateľa. Nešťastný súdny vykonávateľ, ktorý si netrúfal na výstup, sa uspokojil s tým, že videl kríž vztýčený na vrchole hory. Tak stanovil presný dátum prvého významného výstupu v dejinách alpinizmu.

Nevieme však s určitosťou, či sa jedná o prvý výstup. Nedostatok dokumentov láka historikov rozmýšľať nad počiatočnými anonymnými výstupmi. Viacmenej dokazuje, že AntoinedeVille vynašiel expedičné horolezectvo. Poslúžil ako vzor budúcim generáciám a ešte stále sú vedené moderné expedície podľa jeho vzoru.

Až v 19. storočí ľudia začali lezenie brať ako šport. Vtedy sa zrodil termín „alpinizmus“. Brit WalterParryHaskett-Smith, historikmi považovaný za zakladateľa horolezectva, vďaka svojmu sólovému výstupu na NapesNeedle v zrazoch GreatGable v LakeDistrict. Nakoniec bol zatienený saskými horolezcami, ktorí aktívne liezli a to bez pomocného vybavenia.²

1. svetová vojna priniesla veľké generačné straty, aj napriek tomu sa európske horolezecké štandardy rýchlo zvyšovali. Francúz PierreAllain, výnimočný lezec, ktorý posunul mož-

---

¹ DAMILANO, François a Claude GARDIEN. *Hory: vášeň a profesia*. V Prahe: Euromedia Group - Knižný klub, 2005, 62 - 66 s. Universum (Knižný klub). ISBN 80-242-1288-9.

² LONG, Steve. *Průvodce lezením: kompletní příručka pro bezpečné a vzrušující skalní lezení*. Brno: Computer Press, c2010, 8 s. ISBN 978-80-251-2962-3.

nosti voľného lezenia ďalej ako väčšina súčasníkov, bol geniálny zlepšovateľ, ktorému horolezectvo vďačí za mnohé. Allain vynášiel špeciálne horolezecké topánky s hladkou a pružnou kaučukovou podrážkou. V roku 1948 ich uviedol na trh. Jeho iniciálky P.A. doteraz označujú niektorú horolezeckú obuv. Bol prvým, ktorý použil páperovú bundu z prachového peria, zloženého vo vrstvách na bivakovanie a v roku 1932 ju začal používať ako spací vak. V roku 1939 vytvoril tiež karabínu z ľahkej zliatiny.³

Povojnová doba, kedy sa horolezectvo stáva bežným športom po celom svete. Výstup Johna Salathéa na Lost Arrow v roku 1947 a o 3 roky neskôr na Sentinel Rock znamená nástup Spojených štátov na scénu moderného horolezectva. Talian Walter Bonatti sa stal najobdivuhodnejším sólo horolezcom vôbec. Najviac mediálne známe a atraktívne výpravy sa podnikali na Himaláje. Aj v Československu boli vynikajúci lezci svetového formátu, ako Radovan Kuchář, Arno Puškáš a Ivan Gálfy.

Obr. 1 Walter Bonatti

Čím hory tak inšpirovali ľudí v minulých storočiach? V Európe bolo hľadanie vznešeného v horských krajinách témou básnikov a estétov ako Percy Bysshe Shelley alebo John Ruskin. Američania Henry David Thoreau a John Muir hľadali skôr istú spiritualitu a hlbší zmysel svojej existencie v neporušenej prírode. Muir pri svojom putovaní z Indiany k pobrežiu Mexického zálivu napísal: „Neviete si predstaviť, aké je to vonku v prírode:

---

³ BALLU, YVES. *Horolezci: z historie evropského horolezectví od konce 15. Století po osmdesátá léta našeho věku*. 1. vyd. Praha: Brána, 1997, 9-10 s., [8] s. Obr. Příloh. ISBN 8085946750.

*pláne, obloha aj hory vyžarujú krásu, ktorú vnímate. Kúpete sa v tých duchovných lúčoch, otáčate sa z jednej strany na druhú, akoby ste sa zahrievali pri táboráku. Nakoniec stratíte vedomie svojbytnej existencie: splyniete s krajinou a stanete sa súčasťou prírody.*⁴

1.1.1 Historický vývoj športu a výchovy k prírode

- **14. stor.** – s nástupom renesancie a humanizmu nastáva návrat človeka k prírode a jej poznávaniu.
- **1336** – výstup F. Petrarku na alpský vrchol Mt. Ventoux.
- **1425** – škola Akadémie v Montane, snaha o vytvorenie školy v prírode. Využívanie aktivít v prírode na vytvorenie vzťahu k prírode.
- **1577** – výstup trutnovských občanov na Sněžku.
- **1592-1670** – Ján Amos Komenský - formovanie pedagogického systému, dôležitosť cestovania za poznaním sveta, vplyv na ďalších mysliteľov.
- **1632-1704** – J. Lock a jeho pedagogický systém – pobyt žiakov na zdravom vzduchu, otužovanie, návyk na vypätie telesných síl, odolnosť, pragmatická orientácia telesnej výchovy.⁵
- **18. stor.** – začína zvýšený záujem o cesty za poznaním prírody, pamiatok, začiatok ciest za dobrodružstvom, cestovanie ako súčasť vzdelávania šľachticov.
- **1762** – J. J. Rousseau – teória prirodzenej výchovy (Emil alebo o výchove), výchova v súlade s prírodou, prekonávanie prírodných prekážok.
- **1741** – Angličania W. Windham, R. Pockocke odštartovali záujem o alpské túry.
- **1786** – Francúzi M. G. Paccard a J. Balmat dobývajú Mont Blanc.
- **1788** – Angličan A. Wills vystúpil na Wetterhorn a napísal knihu *Potulky po Alpách*, začal „zlatý vek horolezectva“.
- **1740-1840** – nemecký filantropizmus – vychádzky do prírody, cestovanie, prekonávanie prírodných prekážok, dlhodobé táborenie.

---

⁴ LONG, Steve. *Průvodce lezením: kompletní příručka pro bezpečné a vzrušující skalní lezení*. Brno: Computer Press, c2010, 9 s. ISBN 978-80-251-2962-3.

⁵ NEUMAN, Jan. *Turistika a sporty v přírodě: [přehled základních znalostí a dovedností pro výchovu v přírodě]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 15 s. ISBN 80-7178-391-9.

- **18.-19. stor.** – rozvoj európskeho myšlienkového a umeleckého hnutia romantizmu, ktoré podnietilo záujem o objavovanie krás prírody, o poznávanie pamiatok alebo nerušené hľadanie slobody v prírode.
- **1800 – 1903** – voľný systém športov a hier v Anglicku, dôraz na pobyt v prírode, prvky turistiky.
- **1830** – formuje sa organizovaná turistika, zvyšuje sa cestovný ruch, objavuje sa pojem „turista“.
- **1836 – 1890** – vzniká americký filozofický smer transcendentalizmus, zdôrazňujúci veľký vplyv prírody vo výchove, hlásajúci zblíženie s prírodou (R. W. Emerson, H. D. Thoreau a iní), vplyv na ďalšie výchovné smery.
- **1857** – založený *AlpinClub* v Londýne – prvý horolezecký klub na svete.
- **1865** – E. Whymper zdoláva Matterhorn.
- **1889**- anglický pedagogický reformátor Cecil Reddie (1858-1932) založil školu v Abbotsholme, ktorá vytvorila nový štandard pre ďalší progresívny vývoj výchovy. Táto škola sa okrem iného opierala o získavanie priamych skúseností v prírode a bola napodobovaná v celej Európe.
- **1890** – vytvára sa nemecká organizácia mládeže *Wandervogel*, vznikajú školy v prírode a výchovné domy na vidiekoch, zdôrazňuje sa pobyt v prírode a turistika.
- **1907** – založený *Lezecký spolok Prachov*, výstup na Mnicha (J. Hendrych).
- **1920 – 1940** – vytvárajú sa základy tzv. prirodzeného telocviku, ktorý zdôrazňuje prirodzené pohybové formy, hry a cvičenie v prírode – nemecký fyziológ F. A. Schmidt, pedagóg F. Eckardt, Rakúšania K. Gaulhofer, M. Streicherová.
- **1921** – Spolok IAMES v Spišskej Novej Vsi združuje záujemcov o horolezectvo a turistiku.
- **1932** – založenie UIAA – *Medzinárodný zväz horolezeckých asociácií*.
- **1953** – Edmund Hillary a Tenzing Norgay zdodali najvyššiu horu sveta, Čhomolungmu (Mt. Everest).⁶

---

⁶ NEUMAN, Jan. *Turistika a sporty v přírodě: [přehled základních znalostí a dovedností pro výchovu v přírodě]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 16 - 24 s. ISBN 80-7178-391-9.

1.2 Vplyv prírody na človeka

Od 60. rokov 20. storočia sa environmentálna psychológia začala zaoberať otázkou, ako usporiadanie životného prostredia pôsobí na správanie človeka. Výskumy potvrdili skúsenosť, že zeleň v mestských uliciach sa výrazne prejavuje na duševnej výkonnosti, duševnom i telesnom zdraví ľudí a rovnako v nemalej miere ovplyvňuje sociálne správanie obyvateľov. Pri pohľade do prírodného prostredia dochádza k regenerácii mentálnych síl. Výskumy uskutočnené vo väzniciach či nemocniciach ukázali, že väzni, ktorí mali z okna výhľad do prírody, boli menej agresívni a zároveň boli zdravší než tí, ktorých okná smerovali do väzenského dvora. Tiež sa ukázalo, že výhľad do zelene urýchľuje zotavenie zo stresových situácií, znižuje bolesti a urýchľuje zotavenie pacientov po operácii.

Ľudia žijúci v domoch obklopených stromami pociťujú väčší pocit bezpečia v porovnaní s ľuďmi z domov bez stromov. Rad výskumov ukazuje, že častý vizuálny kontakt s prírodným prostredím pozitívne ovplyvňuje kapacitu našej pozornosti, od ktorej sa odvíja mnoho ďalších schopností a činností počínajúc sústredením na prácu, štúdium a končiac schopnosťou koncentrovať sa na riešenie našich životných problémov. Zistilo sa, že stredoškolskí študenti bývajúci na internáte v izbe s výhľadom do prírodného prostredia vykazovali lepšiu kapacitu pozornosti než tí, ktorí mali výhľad do zastavaného priestoru. Deti, ktoré trávia viac času v prostredí so zeleňou a prírodnými prvkami, majú tendenciu preferovať rôznorodejšie a kreatívnejšie hry ako ich vrstovníci, ktorí sa hrajú v prostredí s menším množstvom prírodných prvkov. Deti v zelenom prostredí majú tendenciu si vytvárať vlastné hry. Kreatívnejšie hry majú väčší prínos pre osobný vývoj. Príroda rozvíja predstavivosť, emocionálne a sociálne cítenie. Psychológovia usudzujú, že stromy a vegetácia vyvolávajú u človeka vrodené pozitívne reakcie, pretože, ako bolo spomínané, ľudský druh väčšinu doby svojej existencie žil obklopený prírodným prostredím. Chýbajúca vegetácia bola väčšinou spojená s prírodnými pohromami či neúrodou a hladom, a preto prírodnú zeleň nutne potrebuje k svojmu životu.

Ľuďom bolo už v 19. storočí jasné, že krajina ovplyvňuje dušu človeka, dokonca celého národa. Človek vytvára na svoj obraz určitý typ krajiny, ale tá ho spätne ovplyvňuje a dotvára. Preto je nutné poznať históriu vlastnej krajiny a jej súčasný stav k tomu, aby bol človek schopný spoznať sám seba, ale aj charakteristické črty svojho národa, ku ktorému

patří.⁷ Cílek vo svojej knižke *Krajiny vnitřní a vnější v kapitole Krajina ako obraz ľudí*, ktorí ju obývajú. Esteticky hodnotné zložky životného prostredia tvoria vitálnu potrebu psychiky - duševného zdravia ľudí a sú preto sociálnym faktorom prostredia. Schopnosť a umenie oceniť estetické hodnoty životného prostredia zvyšujú psychickú pohodu a na druhej strane zanedbávanie, nedoceňovanie estetických kvalít prostredia vedie k negatívnym vplyvom na psychiku človeka.

Vplyv prostredia na ľudský organizmus je najviac zjavný práve na pôsobení zelene. Každý sa cíti príjemne obklopený zeleňou. Dokonca aj zelená farba samotná má upokojujúci účinok. Preto sa údajne triedy v školách natierajú prevažne na zeleno.⁸

---

⁷ PÁKOZDIOVÁ, Mária. *Aký vplyv má krajinný ráz na človeka?*. Brno, 2011. Diplomová práca. Masarykova Univerzita v Brně. Fakulta sociálních studií.

⁸ CÍLEK, V.: *Krajiny vnitřní a vnější*, druhé doplněné vydání, Dokořán, 2005, Praha, ISBN 80- 7363-042-7

2 ŽENA HOROLEZKYŇA

Prísna viktoriánska doba považovala hory za záhadné a nebezpečné a ženy za krehké stvorenia, ktoré treba chrániť. Ženy, ktoré v tejto dobe hľadali dobrodružstvo, porušovali pravidla viktoriánskej spoločnosti. Napriek tomu dosiahli významné fyzické výkony. Tieto ženy nemali vtedy ešte prístup k terajším podrobným mapám a high-tech materiálom, a to museli prekonať ohromné prekážky. Čo ich hnalo porušiť pravidlá? Možno to bol začiatok emancipácie, kedy žena pripútaná k domácnosti, deťom, obmedzovaná zviazaným korzetom a dlhou sukňou chcela zažiť radosť a výzvu zo samotného výstupu.

Tak isto ženy ako aj muži trpeli spoločenskými tlakmi, a preto sa rýchlo nadchli pre romantické predstavy o prírode. Angličanka Jane Freshfieldová, ktorá v 50. rokoch 19. stor. precestovala švajčiarske Alpy, vyjadrila myšlienku, že vysoko v horách má človek bližšie k Bohu. *„Keď počúvate hlas hôr, ktorý hovorí hrmením valiacej sa lavíny, burácajúceho mocného vetra, obklopený úžasným spojením monumentality a krásy, uvedomujeme si niečo ohromné z moci Všemohúceho.“*⁹

2.1 Henrietta d'Angeville

Francúzka, Henrietta d'Angeville zo šľachtického rodu, bola druhá žena na vrchole Mont Blancu. V roku 1838, Henrietta uskutočnila svoj výstup ako štyridsaťročná. Historička francúzskych Álp Claire Engelová o nej písala ako o „smelej, nadutej a romantickej žene, túžiacej po sláve a vzrušení, neukojená nevydatá dáma po štyridsiatke, ktorá milovala Mont Blanc, pretože nemala koho milovať.“ Henriettin odev bol zjavne inšpirovaný spisovateľkou tridsiatych rokov George Sandovou, ktorá chodila v mužskom oblečení. Horolezecký odev Henrietty d'Angeville sa skladal z netradičných objemných károvaných vlnených nohavíc. Tunika stiahnutá širokým pásom, doplnená prepychovým kožušinovým boa a parety z peria. Henriette veľmi dlho zvažovala, čo si oblečie na svoju výpravu na Mont Blanc. Ťažko si predstaviť, ako nesie výstroj, ktorý bol považovaný za špičkový pred sto rokmi. No ešte horšia je predstava lezenia v dlhej sukni a korzete. Korzety vyvíjali tlak až 30 kg na stredné partie tela žien. Samozrejme za účelom osieho drieku. Tak poškodzovali vnútorné orgány a sťažovali dýchanie. Nielen korzety ale aj ťažké objemné sukne znemož-

---

⁹ BROWN, Rebecca A. *Horolezkyňe: z histórie svetového ženského horolezectví od roku 1808 do šedesátých let 20. století*. Praha: Brána, 2005, 8 s. ISBN 80-7243-242-7.

ňovali v pohybe už len pri bežných činnostiach, nieto v športe. Sukne ich často obmedzovali v pohybe, spomaľovali postup, alebo sa im zasekli do kríkov či skál. Často dochádzalo k zraneniam a pádom. Okraje sukne pri lezení odlamovali aj drobné kamienky, ktoré padali dolu na ďalších spolulezcov. Typický ženský odev až do začiatku 20. Storočia vážil najmenej 4 - 7 kg. V mokrom stave vlnený flanel so silným plátnom mohol vážiť až dvakrát toľko. V zamrznutom stave musel pripomínať brnenie.¹⁰

Obr 2 Ilustrácia Henriett d'Agneville na vrchole

2.2 Reforma v obliekaní

Veľa žien začalo považovať odev za metaforu toho, ako pristupujú k svojmu životu. Odev ich ťažil doslova ale aj v prenesenom slova zmysle, hoci symbolizoval ženskosť. Ženy si začali klásť otázku, či k odevu pristupovať s ohľadom na pohyblivosť a praktickosť, alebo sa obliekať v tradičnom štýle, ktorý zdôrazňoval spútanosť ich životov a podriadenosť mužov v úlohe „slabšieho pohlavia“. Pokiaľ sa ženy mali tešiť z prírody tak ako muži, museli zmeniť svoj odev. *„Za všetky tieto strasti môže náš odev. Roky nás nútili vyhábať sa nád-*

---

¹⁰ BROWN, Rebecca A. *Horolezkyně: z historie světového ženského horolezectví od roku 1808 do šedesátých let 20. století*. Praha: Brána, 2005, 24 - 41 s. ISBN 80-7243-242-7.

*here lesov a horských výšok. Je čas zahájiť reformu!*¹¹. Vyhlásila Nowellová pre prvé číslo časopisu Apalačského horského klubu Appalachia v roku 1877. Odev ako kľúč k radosti a šťastiu začali uznávať najskôr v Spojených štátoch. Reforma obliekania sa ujala v druhej polovici 19. storočia, najskôr na rekreáciu v prírode.

Americká horolezkyňa Meta Brevoortová v 60. rokoch 19. storočia prekonala v Alpách snehovú búrku, zradné trhliny, dážď, mráz, padajúce kusy ľadu, s tým všetkým si poradila. Len jej odev bol pre ňu veľmi obmedzujúci. V roku 1870 napísala list svojej sestre, v ktorom sa jej zverila: „Keď zostupujem zo svahu, medzi obruče sa mi dostáva sneh a hromadí sa na obrube, sukňa je ťažká a mokrá. Začala som nenávidieť šaty aj sukňu.“ Ženy si vytvorili svoju stratégiu. Keď neboli na verejnosti, pod sukňami nosili akési dlhé trenírky alebo pumpky. Akonáhle boli z dohľadu, vyzliekli si sukne. Tento systém im celkom fungoval, ale našli sa prípady, kedy sa im sukňa už nepodarilo nájsť. V 80. rokoch 19. storočia Elizabeth LeBlondová, ktorá tiež využívala metódu „z šiat do šiat“ spomína, ako jej lavína zmietla sukňu z miesta, kde si ju nechala. Zahanbene sa vkradla späť do dediny, skryla sa za strom a čakala, kým jej jeden z vodcov nedonesie náhradnú sukňu. Miesto nej jej však doniesol večernú toaletu.

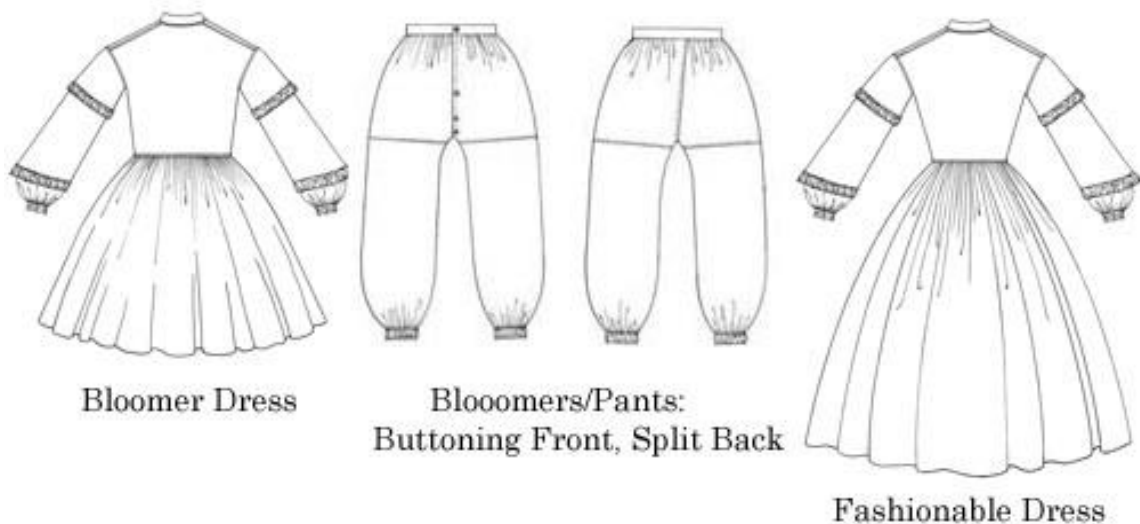
Ženy experimentovali so svojim oblečením a snažili sa nájsť hranicu medzi ženskosťou a užitočnosťou. Americká priekopníčka William H. Nowellová nadšene vyhlasuje návrh na „emancipačný pás“ a nový typ spodného prádla, ktorý vylúči používanie korzetu. Horolezkyniam radí: „Korzet môžete alebo nemusíte nosiť, ak cítite potrebu, ale pokiaľ ho nosíte, mal by byť natoľko voľný, aby neobmedzoval pľúca.“ V roku 1920, predsedníčka Škótskeho dámskeho alpského klubu Ruth Raeburnová vyhlasuje: „Je zbytočné v tomto osvietenom veku hovoriť, že odev musí byť voľný. Mnohé ženy prídu nato, že živôtik z pružného materiálu a bez kostíc poskytuje telu istú oporu a je pre horolezectvo úplne vhodný.“¹²

---

¹¹ BROWN, Rebecca A. *Horolezkyně: z historie světového ženského horolezectví od roku 1808 do šedesátých let 20. století*. Praha: Brána, 2005, 95 s. ISBN 80-7243-242-7.

¹² BROWN, Rebecca A. *Horolezkyně: z historie světového ženského horolezectví od roku 1808 do šedesátých let 20. století*. Praha: Brána, 2005, 39 s. ISBN 80-7243-242-7.

V roku 1837 reformátorka Sarah Grimké prehlásila, že „pokiaľ sa budeme strojiť ako bábičky, nikdy nedosiahneme postavenie mužov, ich užitočnosť a šikovnosť, postavenie, z ktorého sa nás muži snažia vylúčiť.“ Už v roku 1850 na prvej národnej konferencii o ženských právach patrila otázka odievania medzi témy diskutovania. V nasledujúcom roku Elizabeth Cady Millerová hľadala alternatívu pre dlhú sukňu, ktorá jej robila problémy pri záhradkárčení. Vyriešila to tureckými nohavicami so širokými nohavicami stiahnutými na členkoch a sukňou, ktorá jej siahala pod kolená. Tento odev prevzala aj Amelia Bloomerová, po ktorej bol tento kus nazvaný ako bloomers. Takýmto nohaviciam so sukňou sa tiež hovorilo americký odev alebo odev slobody. U nás sa nohavice so sukňou nazývali reformky. Tento kus odevu sa stal symbolom hnutia sufražetiek. Ale nie všetky ženy prevzali tieto nohavice, sukňa, ktorá sa k nim obliekala, im pripadala príliš dlhá a objemná. Navrhli, aby ženy nosili namiesto nej solídnejšiu verziu odevu, a to verziu vtedajšieho bežného flanelového kúpacieho obleku. Pani Nowellová tento odev nazvala „horolezeckým odevom pre ženy“. Skladal sa z vrecovitého vršku s dlhými rukávmi, zapnutého až po kolená a prepásaného v páse, pod neho sa navliekali nohavice pripomínajúce reformky.

Obr. 3 bloomer šaty, bloomers nohavice a módne šaty

Zvyklosti v odievaní sa neúprosne menili a sukne aj nohavice sa skracovali. Už v roku 1904 sukne boli po kolená doplnené vysokými topánkami. Po skončení prvej svetovej vojny boli sukne na horách skôr výnimkou ako pravidlom.

„Hlavný dôvod, prečo liezlo tak málo žien, bol ten, že sa považovalo za šokujúce, aby žena spala sama v chate alebo bivaku, pokiaľ ju nesprevádzal otec, brat alebo iný príbuzný,“¹³ napísala Elizabeth LeBlondová v roku 1932. Sama LeBlondová pobúrila Londýn, keď strávil noc vonku s jej vodcami. Bola to veľmi dobre finančne vybavená a inteligentná žena, ktorá ignorovala námietky spoločnosti. No nie všetky ženy vedeli oponovať ako ona. Lucy Walkerovú uviedli do horolezectva v roku 1858 jej otec a brat. Síce nadobudla bližší vzťah s jej vodcom, nikdy neliezli sami, spoločnosť im vždy robil aspoň jeden príslušník rodiny. Za neobvyklé sa tiež považovalo, aby sa do hôr vydali dve ženy spolu. Možno prvá známa dvojica bola len dvojica sestier Pigeonových. Tieto Američanky v roku 1873 uskutočnili prvý ženský prechod Matterhornu z Breuilu do Zermattu. Ich rýchlosť v lezení dokazovala, že úspešní nemusia byť len robustní muži, naopak im k týmto výkonom pomohla ich drobná postava. Konvenčné predstavy o ženskom tele a fyzických aj duševných schopnostiach boli neraz jednou z hlavných prekážok, ktoré stáli v ceste prípadným záujemkyniam o horolezectvo. Pracovitosť, ctižiadostivosť, usilovnosť, vytrvalosť boli považované za neženské tak ako ženy, ktoré sa vyznačovali týmito vlastnosťami, vyhlásila Stephanie Twinová, ktorá analyzovala vývoj žien v atletike. Náročné fyzické výkony boli vnímané ako ohrozenia zdravia ženy, vrátane jej reprodukčných funkcií. Lekári varovali, že fyzická záťaž ženského krehkého tela aj duše môže poškodiť nervovú sústavu žien, ohroziť ich maternicu, a to by malo za následok slabé a zdegenerované potomstvo. Aktivistka v boji za práva žien Elizabeth Cady Stantonová presadzovala názor, že živá aktivita pomáha utvárať silnejšie a zdravšie telo, posilňuje intelekt ale aj sebadôveru. Po nej hlásali ďalšie ženy, že cvičenie ako aj reforma v obliekaní sú pre ženu zdravé kroky. Vznikli tak „nové ženy“, ktoré sa vyznačovali nezávislosťou a atletickým elánom. Horolezectvo sa stáva pre ženy jednou z nových vecí a zdolanie každej novej hory v nich vyvoláva radosť. Alpinizmus sa stáva „tajomstvom večnej mladosti“.¹⁴

Prečo sa rozhodli ženy, ktoré mali prostriedky a vzdelanie, opustiť pohodlie civilizácie? Bol to smäd po dobrodružstve a dosiahnutí istých ideí. Romantické kúzlo hôr priťahovalo

---

¹³ BROWN, Rebecca A. *Horolezkyně: z historie světového ženského horolezectví od roku 1808 do šedesátých let 20. století*. Praha: Brána, 2005, 60 s. ISBN 80-7243-242-7.

¹⁴ BROWN, Rebecca A. *Horolezkyně: z historie světového ženského horolezectví od roku 1808 do šedesátých let 20. století*. Praha: Brána, 2005, 35 - 127 s. ISBN 80-7243-242-7.

určite mnoho ľudí, no nie každý sa odhodlal na horolezectvo. Aljašská horolezkyňa Dora Keenová videla lezenie ako ťažko vybojovaný boj a metaforu pre život:

„Ten zdanlivo neprístupný vrchol vyvolával nadšenie pre boj, kládol nároky na silu vôle aj taktiku, tiež na vytrvalosť a telesnú silu. Každý ďalší krok prinášal vzrušujúce dobrodružstvo a každý ďalší dobytý meter dodával zmysel výkonu, nové vedomie moci, ktoré posilňovalo sebaistotu a silu k boju. Mala som dojem, že som za tých niekoľko hodín, viac než za celé roky predtým, získala všetky vlastnosti potrebné pre všetky ťažké boje a závažné rozhodnutia života.“¹⁵

Obr. 4 Horolezkyne so sprievodom, 1800

---

¹⁵ BROWN, Rebecca A. *Horolezkyně: z historie světového ženského horolezectví od roku 1808 do šedesátých let 20. století*. Praha: Brána, 2005, 185 s. ISBN 80-7243-242-7.

3 ODEV A VYBAVENIE

Podľa jednotlivých horolezeckých disciplín si horolezectvo vyžaduje rôzny technický materiál, ktorý horolezci rozdeľujú na horolezeckú výstroj a výzbroj. Výstroj tvorí vo všeobecnosti oblečenie a obutie a výzbroj je nevyhnutná na samotné lezenie. K základným prvkom výzbroje patrí lano, lezecký úväz, zaisťovacie prostriedky a pomôcky na zlanovanie, ale aj tábornícky materiál, a iné.

Horolezecká prilba je neodmysliteľnou súčasťou každej výpravy. Chráni pred padajúcimi skalami a stlmí náraz v prípade pádu. Prilba by mala spĺňať určené normy. Ešte donedávna sa prilby vyrábali z laminátu, a tak boli celkom nepohodlné a ťažké. Existujú však už odľahčené prilby, ktoré spĺňajú kompromis medzi ochranou a ľahkosťou. Prilba sa nesmie posúvať na hlave dopredu ani dozadu, musí dobre sedieť a nesmie vystavovať časť hlavy nebezpečnému odkrytiu. Nastavenia obvodu prilby a zapínanie pod bradou umožňuje jej nosenie aj v zime, kedy sa prilba môže prispôbiť aj čiapke pod ňou. Ak bola prilba vystavená silnému nárazu, mala by sa vyradiť. Každý náraz prilbu deformuje. Na laminátových prilbách sa poškodenie ukáže ihneď, na povrchu sa objaví prasklina alebo odštiepené kúsky. Na plastových prilbách poškodenie nebýva až tak viditeľné, preto treba prilbu otestovať. Niektoré prilby majú vo vnútri vystužené klenby šachovitou štruktúrou, ktorá svojím prípadným popraskaním poukazuje na mieru záťaže. Netreba prehliadnuť aj kontrolu zapínania. Obuv je dôležitým faktorom určujúcim výkon horolezca. Dobrá práca nôh je pre horolezca základným predpokladom. Nesprávna obuv by len brzdila a strach z pokĺznutia by znemožňoval výstup. Výber horolezeckej obuvi je dnes veľmi rozsiahla.

Sedák by mal byť pohodlný a hmotnosť lezca by sa mala rozložiť medzi stehná a pás. Úväz s centrálnou slučkou, ktorému sa často hovorí zlanovacie oko, by mal byť najsilnejším miestom celého sedáku. Deti a ľudia vyššieho zrastu by mali používať celotelový sedák, ktorí nedovolia vyšmyknutiu. Úväz by sa mal pravidelne kontrolovať a zisťovať možné poškodenia.¹⁶

---

¹⁶ LONG, Steve. *Průvodce lezením: kompletní příručka pro bezpečné a vzrušující skalní lezení*. Brno: Computer Press, c2010, 34 - 39 s. ISBN 978-80-251-2962-3.

3.1 Vývoj materiálov

Vybavenie pre outdoorové aktivity je v poslednom čase výrazne inovatívne. Vylepšením prešlo oblečenie, obuv, spacie vaky, batohy a mnohé ďalšie pomôcky pre akékoľvek športy.

Do 70. rokov boli odevy vyrobené zväčša z vlny, bavlny, kože a hodvábu. Výplň sa začala používať až neskôr. Všetky tieto materiály boli veľmi obmedzujúce, boli buď príliš ťažké a nepriedušné, ako koža, alebo veľmi ľahko absorbovali vlhkosť, ako v prípade vlny a bavlny. Tieto problémy sťažovali výpravy všetkým horolezcom, ktorí boli vystavovaní chladnému podnebiu, snehu a dažďu. V takýchto podmienkach museli vydržať niekoľko hodín, dokonca aj dní. Nepohodlie mohlo ľahko zapríčiniť situácie ohrozujúce život.¹⁷

Výrobcovia začali pomaly experimentovať a textilné vlákna začali kombinovať s prírodnými látkami, ako tuky a vosky. Ani táto metóda však dlho nevydržala, materiál bol nepriedušný a nemal dlhú životnosť.

V 60. rokoch Bill Gore, neskôr spoluzakladateľ firmy Gore, navrhuje pre spoločnosť DuPont použitie polytetrafluoroetylénu (PTFE) pre izoláciu drôtov. V roku 1958 Bill Gore a jeho žena Vieve vytvárajú svoj prvý výrobok - izolovaný drôt a kábel MULTI-TET. Neskôr ich syn Bob získava patent na viacžilový kábel. V roku 1969 objavuje membránu GORE-TEX® PTFE (ePTFE), tento kábel bol použitý na modul, ktorý bol vyslaný na Mesiac. Rok 1972 - vynájdené vlákno GORE-TEX® - vzniká tak prvá objednávka na priedušnú, vetru odolnú a nepremokavú textíliu. Materiál na základe pórovitosti a membrány, ktorá nedovolí premoknúť, no umožní priechod vodnej pary, čím je umožnená priedušnosť. Rok 1979 - prvé podlepovacie stroje a pásiky GORE-SEAM®. Na trh je uvedený dvojvrstvový GORE-TEX® a rukavicové vložky GORE-TEX®. Začiatkom 90. rokov astronauti NASA majú skafandre z tohto inovatívneho materiálu. O rok nato patentujú obuv s GORE-TEX®. Testovaný na expedícii na Antarktíde, jeden prieskumník vyhlasuje, že mu tento materiál zachránil život. Od roku 1991 sa proces inovácie zrýchli a na svet prichádzajú materiály ako: WINDSTROPER®, GORE-TEX® Immersion® Technology, DRYLOFT®, GORE-TEX® OceanTechnology®, ACTIVENT®, odpudzovač vody a

---

¹⁷ NEUMAN, Jan. *Turistika a sporty v přírodě: [přehled základních znalostí a dovedností pro výchovu v přírodě]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 65 - 73 s. ISBN 80-7178-391-9.

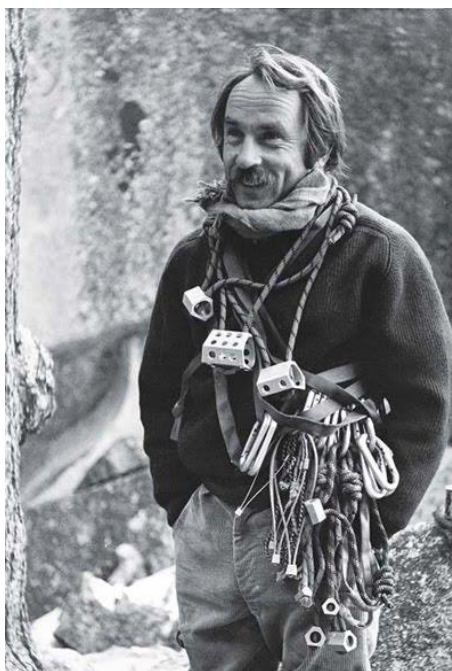

škvárn REVIVEX®, GORE-TEX® PACLITE®, WINDSTOPPER® SUPPRESCENT®, GORE-TEX® Coastal, GORE-TEX®XCR™, WINDSTOPPER® Soft Shell, GORE-TEX® Soft Shell a mnoho iných.¹⁸

3.2 Revolučné značky

3.2.1 Patagonia

70. rokoch Yvon Chouinard (lezec a zakladateľ Patagonia® a Black Diamond Equipment®) spolu s manželkou a s niekoľkými spolupracovníkmi začali hľadať viac praktickejšie a efektívnejšie riešenie pred chladom v horách. Inšpiráciu našli u rybárov severného Atlantiku, ktorí používali syntetický vlas. Rozhodli sa vyprodukovať odev, ktorý bude použitý ako horský sveter. Od spoločnosti, ktorá krachovala, kúpili zásobu tkanív. Výsledky v horách boli veľmi uspokojujúce, svetre plnili funkciu tepelnú, izolačnú, boli ľahké a pri vlhku rýchlo vyschli. Zmenšil sa počet vrstiev a zjednodušil sa život ľudí, ktorí trávili čas v prírode aj za zlého počasia. Tak vzniklo Synchron®.

Obr. 5 Yvon Chouinard

V roku 1980 Yvon vymyslel dlhú spodnú bielizeň Capilene® z polypropylénu, ktorá je ľahká a neabsorbuje vodu. Z tohto vlákna sa predtým vyrábali námornícke laná. Na základe tejto bielizne mal odev do hôr istú postupnosť vrstvenia. Spodnú, v styku s pokožkou, ktorá mala chrániť pred vlhkom, strednú vrstvu tepelno-izolačnú a vonkajšiu vrstvu *shell*, ochrannú voči dažďu a vetru. Tento systém vrstvenia je všeobecne prijatý a praktizujú ho športovci doteraz.¹⁹

Synovec Yvona Chouinarda, Vincent Stanley, ktorý pracoval v Patagónii od roku 1973, pomohol formovať marketingovú stratégiu spoločnosti a jej dlhodobé plány udržateľnosti v rôznych úlohách. Stanley radí : „Zostavte čo najlepší produkt, bez zbytočných škôd, používajte obchod na realizáciu a inšpirujtesa riešením environmentálnej krízy.“²⁰

Patagonia nariadila výrazné zmeny a výhradne prešla na využitie organickej bavlny.

V roku 1996 sa zvýšilo povedomie o nebezpečenstve užívania pesticídov a umelých hnojív pri pestovaní konvenčnej bavlny. Patagonia začala používať výhradne organicky pestovanú bavlnu a používa ju vo všetkých výrobkoch. Snaží sa znížiť spotrebu a vytvárať tak doživotné produkty vyrobené z recyklovaných materiálov. Ďalším riešením uvádza konope ako alternatívne prírodné vlákno, ktoré má nízky dopad na životné prostredie a je jedno z najodolnejších prírodných vlákien na svete.²¹

---

¹⁹ CHOUINARD, Yvon a Vincent STANLEY. *The responsible company*. 1st ed. Ventura, CA: Patagonia Books, 2012, 158 p. ISBN 0980122783.

²⁰ CHOUINARD, Yvon a Vincent STANLEY. *The responsible company*. 1st ed. Ventura, CA: Patagonia Books, 2012, 23 p. ISBN 0980122783.

²¹ GESTALTEN. *The Outsiders. New Outdoor creativity*. Berlin: Gestalten, 2014, 216 - 221 p. ISBN 987-3-89955-513-4.

*Obr. 6 Patagonia „Don't buy this jacket“
kampaň*

Používa tiež TENCEL®, značkové lyocelové vlákno, ktoré pochádza z dužiny eukalyptov. Tieto stromy sú pestované na udržateľných prevádzkových farmách certifikovaných Forest Stewardship Council (FSC).

Yulex , v porovnaní s tradičným neoprénom vyrobeného z ropy. Guajal kaučuk je obnoviteľný zdroj, ktorý poskytuje zlepšenú pružnosť a mäkkosť, môže byť nahradený rýchlejšie, ako sa produkt opotrebováva.

Obnovenie vlny a bavlny pomocou procesu garnetting. Proces znižovania produkcie vlny alebo bavlny, kedy už použité vyradené svetre sú trhané na vlákna, ktoré môžu byť opäť použité.²²

---

²² <http://www.patagonia.com/eu/enSK/patagonia.go?assetid=9052>. [online].

Patagonia ďalej recykluje aj polyester či nylon.

Obr. 7 Patagonia

3.2.2 Filson

Pred viac ako storočím založená spoločnosť Filson v Seattli. Značka obliekala mužov do flanelových teplých košiel, do ťažkých tkanín, vlny, kože a to na vonkajšie aktivity, ako rôzne kopanie, ťažby zlata, dreva, určené pre baníkov, drevorubačov, námorníkov, poľovníkov, rybárov či prieskumníkov.

C. C. Filson sa narodil v roku 1850, po otcovi zdedil priekopníckeho ducha a lásku k prírode. V roku 1914 vyhlásil pre zákazníkov vo svojom katalógu:

*„ Ak človek pôjde na sever, mal by prísť k nám, pretože my sme získali predstavu, aké oblečenie je najlepšie pre vás v našej krajine. Naše materiály sú najlepšie, kvalita má zásadný význam, môžete sa spoľahnúť na náš tovar, a to ako na materiál tak na spracovanie.“*²³

Toto bolo hlavným lákadlom pre poľovníkov, ktorí v tomto čase zamierili na sever. Tovar od Filson bol navrhnutý na drsné podmienky severu. Prikrývky a odevy z vlny, topánky

---

²³ <http://www.filson.com/filson/our-company/history/>. [online]. [cit. .2015].

a spacie vaky, špeciálne určené pre mrazivý sever. Doba, kedy oblečenie nebolo otázkou voľby ale prežitia.

V roku 1914 si dal patentovať svoj najpredávanejší produkt, károvanú flanelovú košeľu. Meno Filson sa stalo synonymom pre spoľahlivosť a spokojnosť. Outdoorové oblečenie pre mužov sa rozšírilo po celom svete.

O necelých 100 rokoch je značka ukázaná v novom módnom svetle. V pánskych blogoch sa začal pretláčať ideál chlapa, ktorý na večeru vlastnoručne uloví zver. Ideál country muža ako zo skupiny Mumford and Sons. Filson dedičstvo je zachované a ďalej môže prosperovať. Dáriť sa začalo hlavne batohom a taškám s koženými popruhmi. Firma sa najnovšie presťahovala do nového sídla, ktoré má vlastné showroomy, kancelárie a továrňu. Interiér je tematický, doplnený tepaným železom, drevenými trámami a podlahami. Pri výrobe batohov je proces vidieť z ulice. Filson tak ukazuje oddanosť americkej výrobe, kedy sa ľudia môžu pozastaviť a sledovať samotný proces.

Značka s krásnym odkazom na históriu, určená pre ľudí, ktorí hľadajú funkčnosť, kvalitu a tradíciu, alebo pre ľudí, ktorí radi vyzerajú dobre a chcú sa zladiť so značkou.²⁴

---

²⁴ GESTALTEN. *The Outsiders. New Outdoor creativity*. Berlin: Gestalten, 2014, 32 p. ISBN 987-3-89955-513-4.

Obr. 8 Filson

3.3 Nový design

3.3.1 Topo design

Rybári, lovci, lyžiarski inštruktori, turisti, horolezci, cyklisti, cestovatelia, toto všetko sú zakladatelia TopoDesign. Nikdy nie spokojní s doterajšou štandardnou ponukou cestovného vybavenia do hôr. Hľadanie ideálneho vkusu v nich vyvolalo túžbu vytvoriť si niečo podľa vlastných požiadaviek a predstáv. Jednoduchosť, čistota, funkčnosť, retro štýl s dôrazom na kvalitu nie kvantitu. Podnikatelia z Colorada, Jedd Rose a MarkHansen zhmotnili svoju predstavu do batohov a tašiek Topo. Podnety získali z francúzskeho lyžiarskeho výstroja a japonského balenia papierových vreciek. Títo muži uprednostňujú jednoduchosť pred zložitosťou nielen v dizajne ale aj v životnom štýle. Táborenie v lese uprednostnia pred štvor-hviezdičkovým hotelom, pivo na prednej terase pred nočným klubom,

víkend v horách pred víkendom v nákupnom centre a to všetko samozrejme s Topo batohom na pleciach.

Obr. 9 Topo designs

Výroba a predaj prebieha lokálne pod ich vlastnou kontrolou v LEED-certifikovanej budove v Colorade, USA, s úžasným výhľadom na skalnaté hory. Ekologickejší prístup vidieť aj v postavení šijacej dielne, ktorá je zhotovená z viacerých prenosných kontajnerov. Ich presvedčenie, skúsenosti na horách, pokoj z prírody a dôraz na kvalitu remesla vidieť v prístupe k práci. Kvantitu výrobkov radšej znižujú, to im dáva väčšiu flexibilitu v ďalších nápadoch. Títo podnikatelia o sebe hovoria, že sú „globálni ľudia“ a preto neuprednostnili ani výrobu v manufaktúrach tretieho sveta. Svoje produkty prirovnávajú k výrobe kanoe.²⁵

3.3.2 Hatchet + Bear

Značka, ktorá sa riadi mottom: „Začni, kde si, rob, čo môžeš a používaj, čo máš.“²⁶ Ej Osbornová vytvára tradičnými metódami, pomocou jednoduchých nástrojov riad do bežného

---

²⁵ GESTALTEN. *The Outsiders. New Outdoor creativity*. Berlin: Gestalten, 2014, 44 p. ISBN 987-3-89955-513-4.

²⁶ GESTALTEN. *The Outsiders. New Outdoor creativity*. Berlin: Gestalten, 2014, 41 p. ISBN 987-3-89955-513-4.

života. Lyžice, misy, príbory alebo nože, každý kus na zákazku. Produkty na dobrodružstvá, ktoré sa s vekom použitia stávajú krajšie. Holistický prístup, ergonomické tvary a práca s drevom, vzniká tak čistý ekologický produkt. Ej Osbornová vyberá drevo z oblastí poškodených búrkou. Táto produktová dizajnérka opustila hektický Londýn a presťahovala sa do malého mesta Frome. Tvrdí, že sa snaží vrátiť čas a už spracovaný produkt pretvára inou cestou.

Obr. 10 Hatchet + Bear

3.3.3 Poler

PolerOutdoorStaff- pre ľudí, ktorí nesedia doma, pre aktívny život, pre surferov, cestovateľov, cyklistov ale aj pre rodičov a deti za účelom dobrodružstva v prírode a kempingu. Ale hlavne je to štýl v prírode. Mladí ľudia s chuťou spoznávať krajiny, so skatom v ruke, s Vans teniskami na nohách, batohom a bundou od Poler. Ich prvá línia bünd veľmi dobre spája estetiku s funkciou. Produkt TheNapsack je unikátne a vtipné spojenie bundy a spacieho vaku pre akékoľvek využitie. TheNapsack má na prieramkoch zipsy, ktoré sa dajú rozopnúť, a tak nebráni rukám v pohybe. Môže sa nosiť ako hrejivá bunda pri ohni, v ktorej sa zalezie späť do stanu bez prezlečenia a opustenia tepla, len sa zazipsuje dolný kraj a prieramky a TheNapsack má opäť funkciu spacieho vaku. Ideálny je na letné výlety, hudobné festivaly lebo na akékoľvek športové činnosti. Súčasťou sú rôzne vrecká, jedno na hrudi určené napríklad na mobil s priechodom na slúchadlá.

Obr. 11 Poler - produkt The Napsacac

Značka bola založená v roku 2010 v Portlande v štáte Oregon, podieľala sa aj na kolekcii od Nike a očakávajú ďalšiu spoluprácu. Poler celkom rýchlo získal pozornosť, prostredníctvom sociálnych médií, kedy zakladatelia značky zdieľajú príbehy a dobrodružstvá v prírode. Kreatívny riaditeľ, spoluzakladateľ a fotograf Benji Wagner komunikuje pomocou fotografií, na ktorých sú oni sami súčasťou. Z fotografií tejto značky cítiť, že nejde o obvyklú tuctovú odevnú značku, ale o štýl života.²⁷

---

²⁷ GESTALTEN. *The Outsiders. New Outdoor creativity*. Berlin: Gestalten, 2014, 67-70 p. ISBN 987-3-89955-513-4.

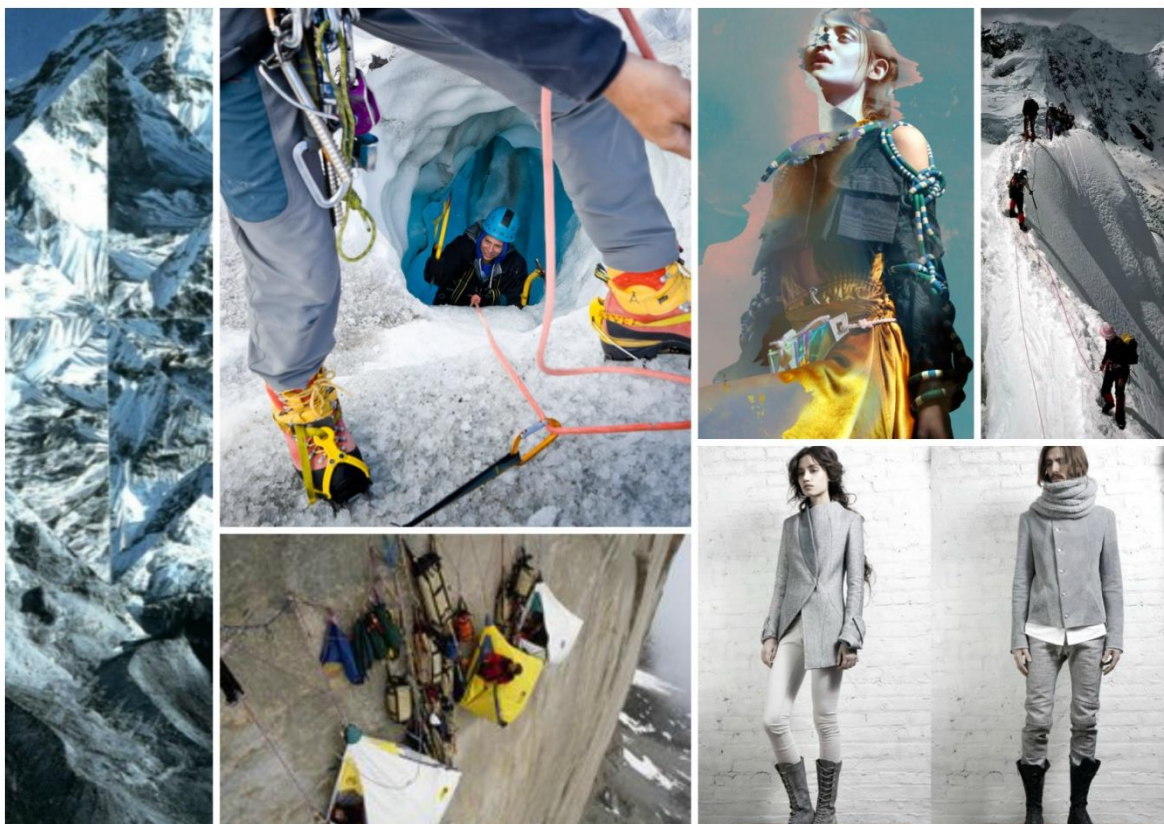
II. PRAKTICKÁ ČASŤ

4 KONCEPCIA KOLEKCIE

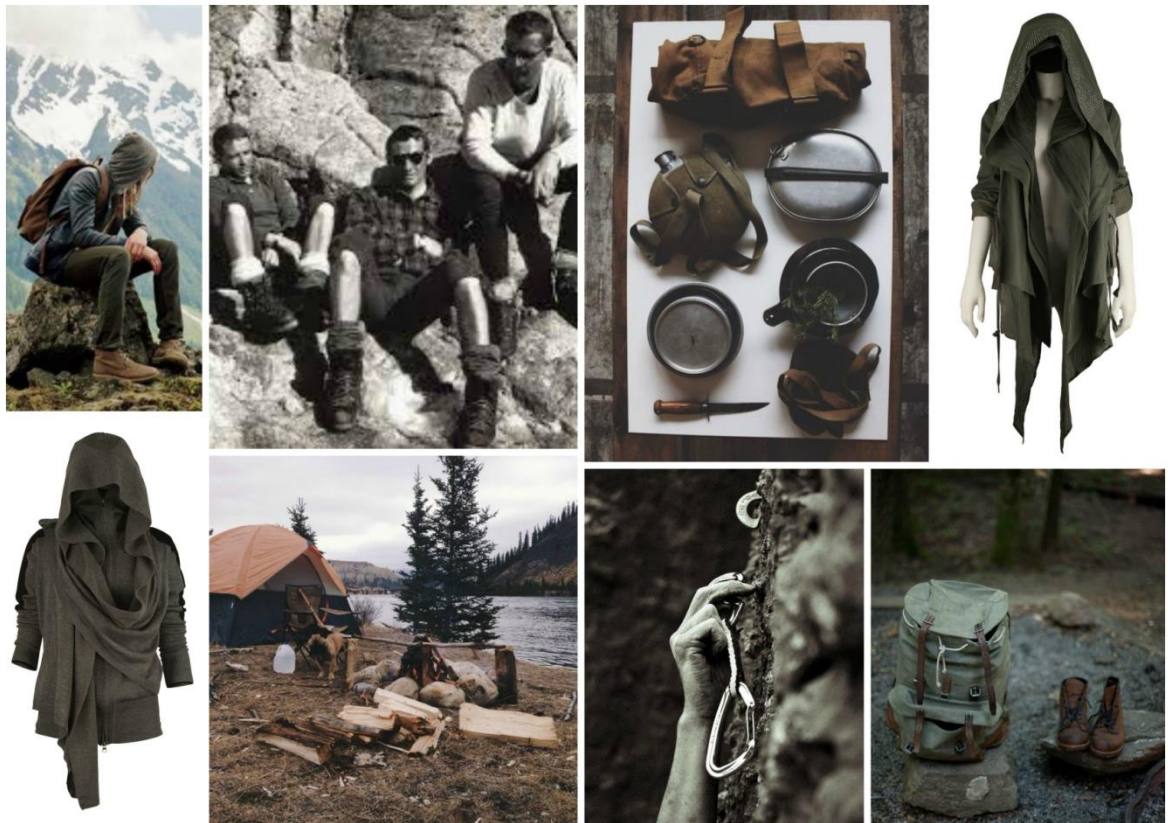
Na každého raz príde čas, kedy sa troška presýti trendami a módou. Ten čas došiel aj na mňa. Utekala som za pokojom do hôr. Leto strávené v prírode ma však inšpirovalo v mojej ďalšej tvorbe. Móda a horolezectvo dokopy? A tak som to skúsila. Terajší trend pohodlných športových no hlavne štýlových kolekcií ma presvedčil, že by to šlo. Kolekcia TheMountsider zo slov mountain a outsider je pre ľudí, ktorí sa neriadia pravidlami, hľadajú dobrodružstvo. Nedbalý look zarasteného chlapa v retro bunde s popruhmi, ktoré umožňujú pretváranie odevu. To bola moja predstava. Návrat k výbave horolezcov zo 70. rokov, kedy ich hriali len ťažké vlnené svetre. Surovosť hôr v streetovom prevedení.

Vytvorila som konečných 6 modelov. Dámske 4 a pánske 2. Používala som horolezeckú výbavu na doplnenie modelov, materiály zvolené v kolekcií majú pôsobiť príjemne a teplo.

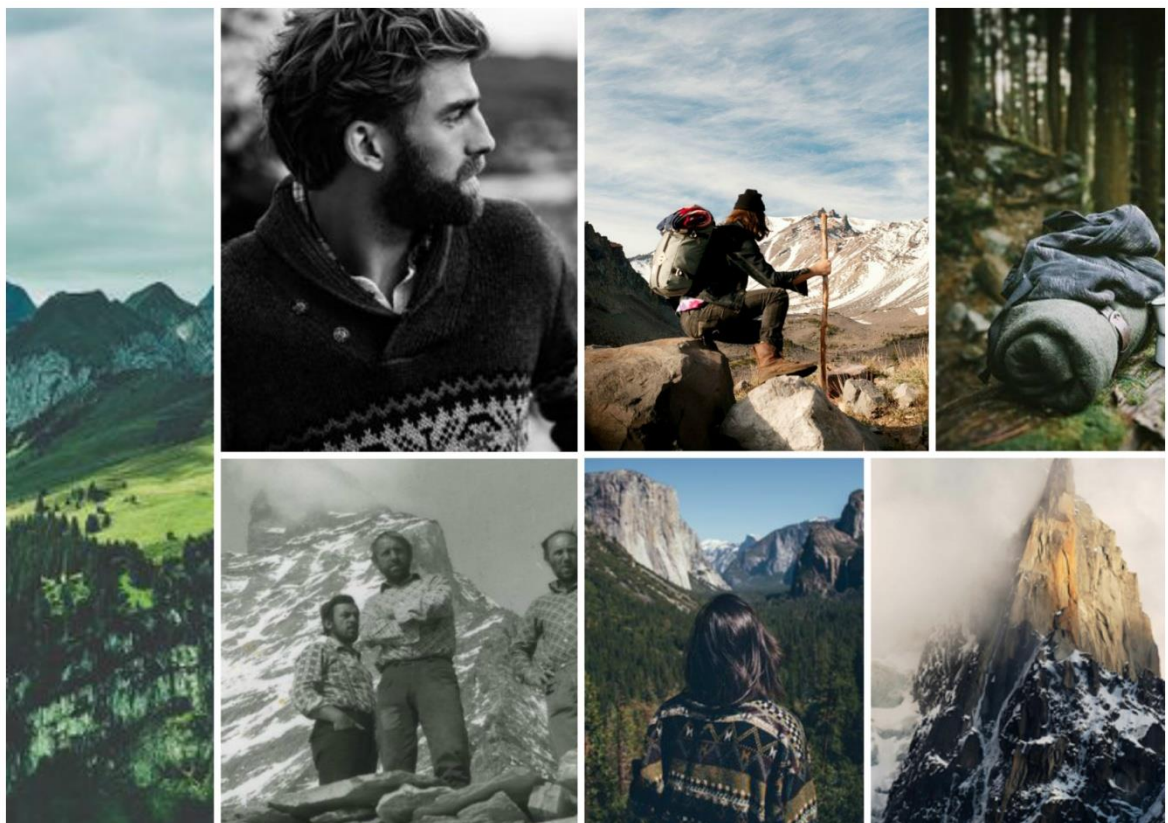
4.1 Moodboardy

Obr. 12 Moodboard 1

Obr. 13 Moodboard 2

Obr. 14 Moodboard 2

Obr. 15 Storyboard

4.2 Farebnosť a materiály

Zvolená farebnosť kolekcie je väčšinou v tmavých, no tlmených farbách. Prevládajú odtiene modrej a fialovej. Retro farby používané na bundách v 70. rokoch, pôsobia upokojujúcim dojmom. Modrá ako symbol dosiahnutia vrcholu, kedy je človek najbližšie k nebesám. Svetre z prírodnej vlny odkazujú na tradično, dobu bez farbív.

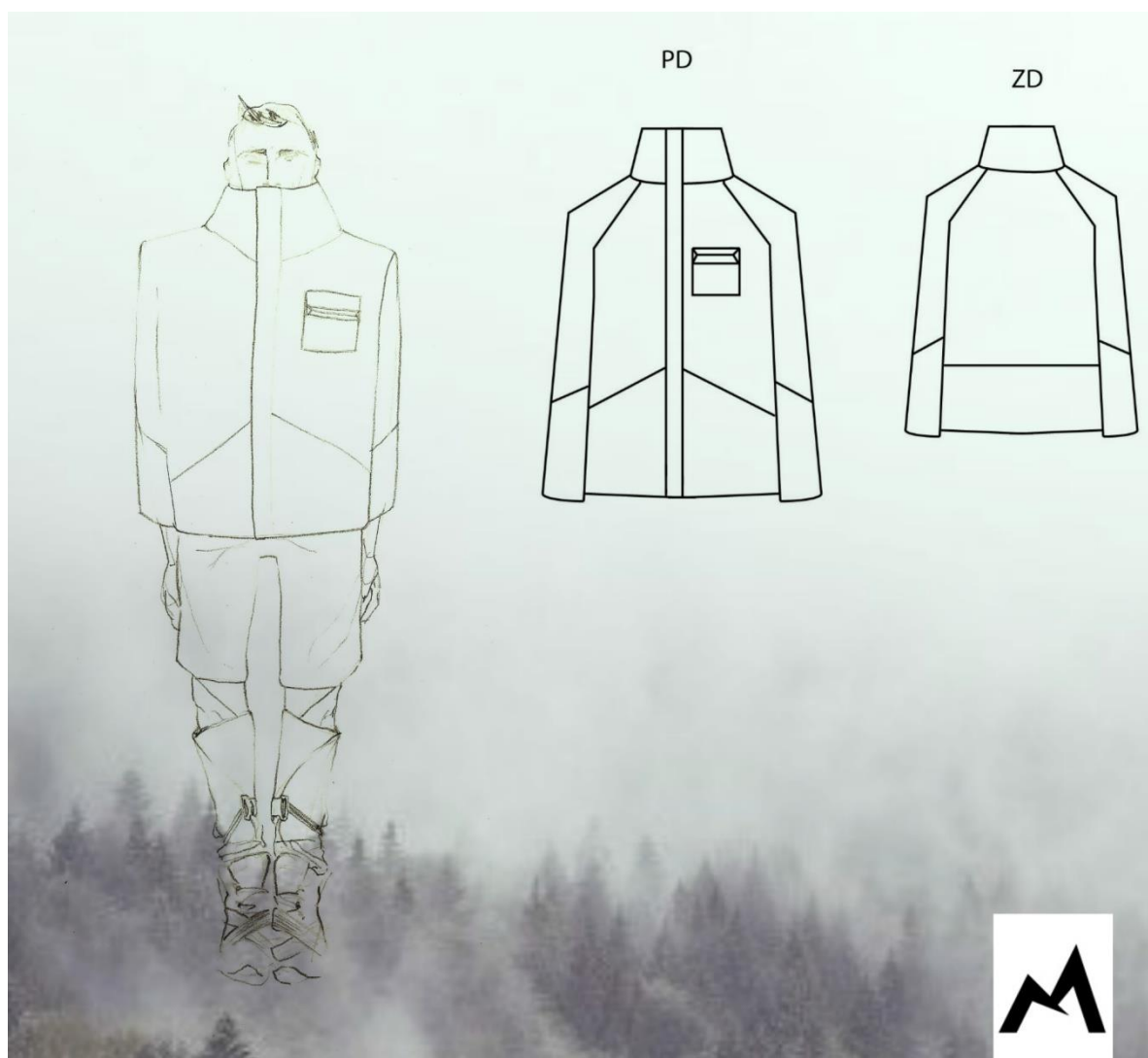
Bundy sú zhotovené väčšinou zo šuštiakoviny alebo pogumovanej bavlny. Často využívané sú aj rôzne druhy pohodlných úpletov.

Odevy sú doplnené horolezeckými lanami, ktoré odevy zdobia, tiež môžu plniť funkciu sťahovania svetrov. Silueta modelov sa dá meniť za pomoci čiernych popruhov s plastovými sponami. Moderný prvok je prevzatý zo športových ruksakov a istenia.

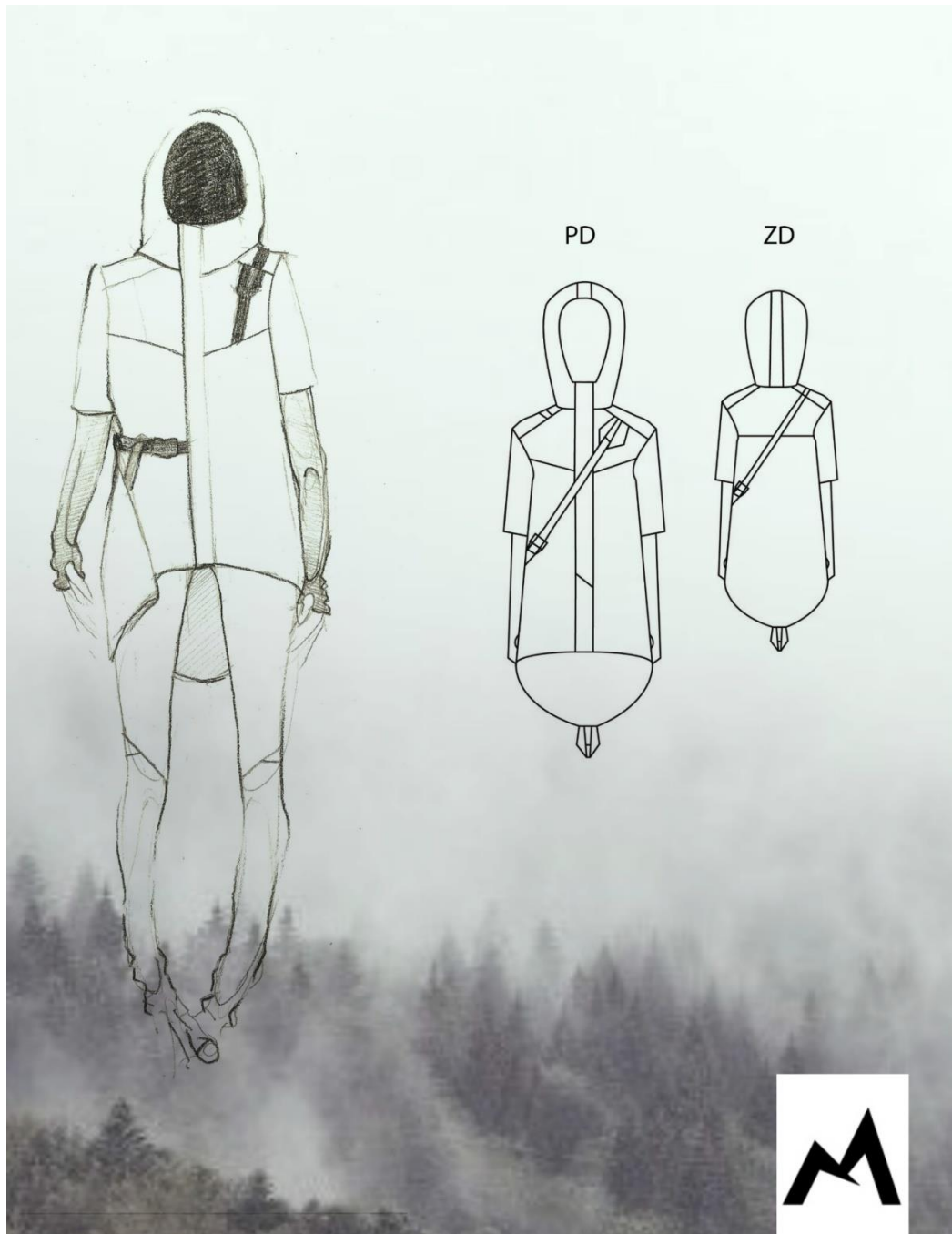
4.3 Skice a technické návrhy

Obr. 16 Kolekcia

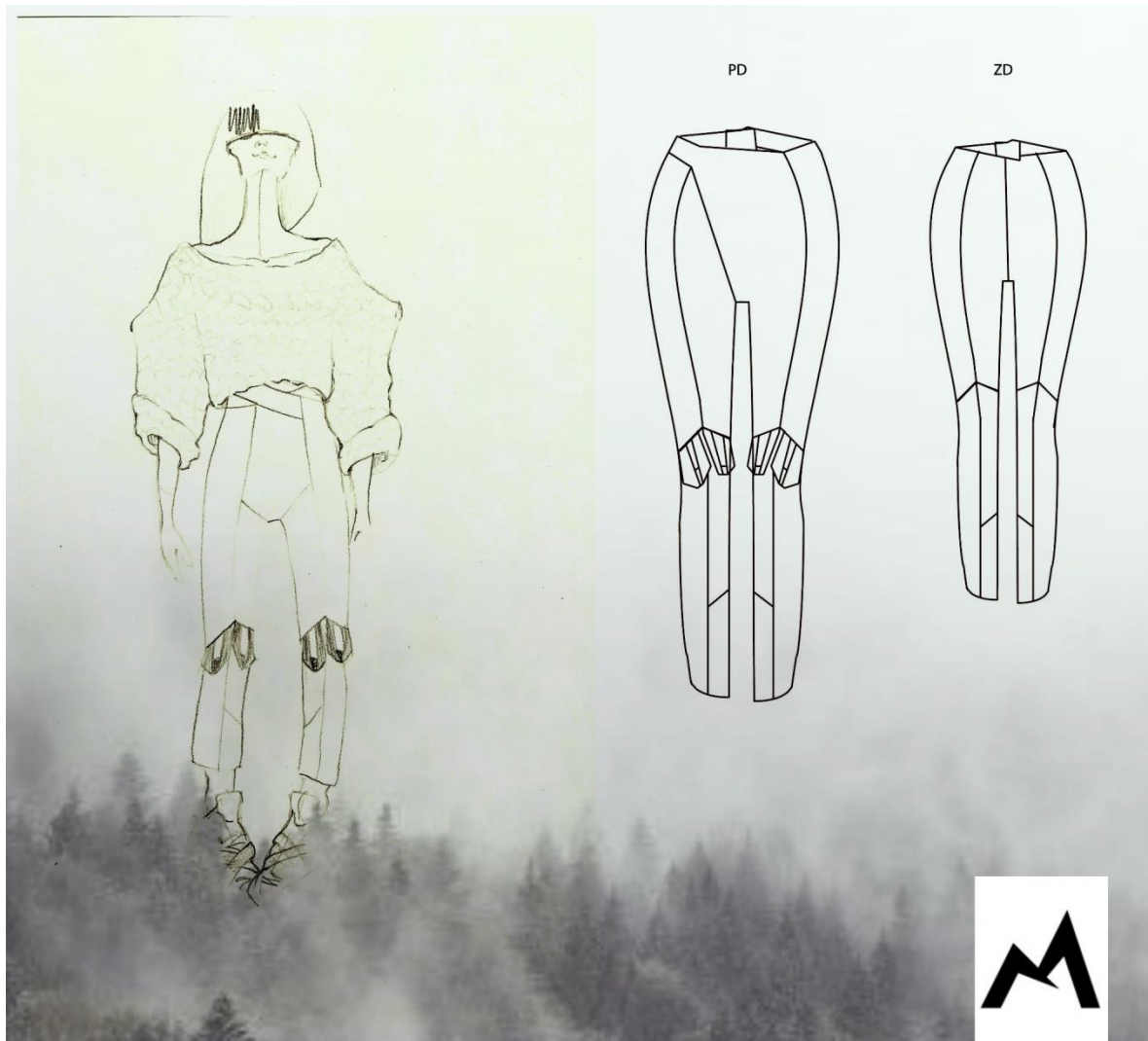

Obr. 17 Model 2 – skica a technický nákres

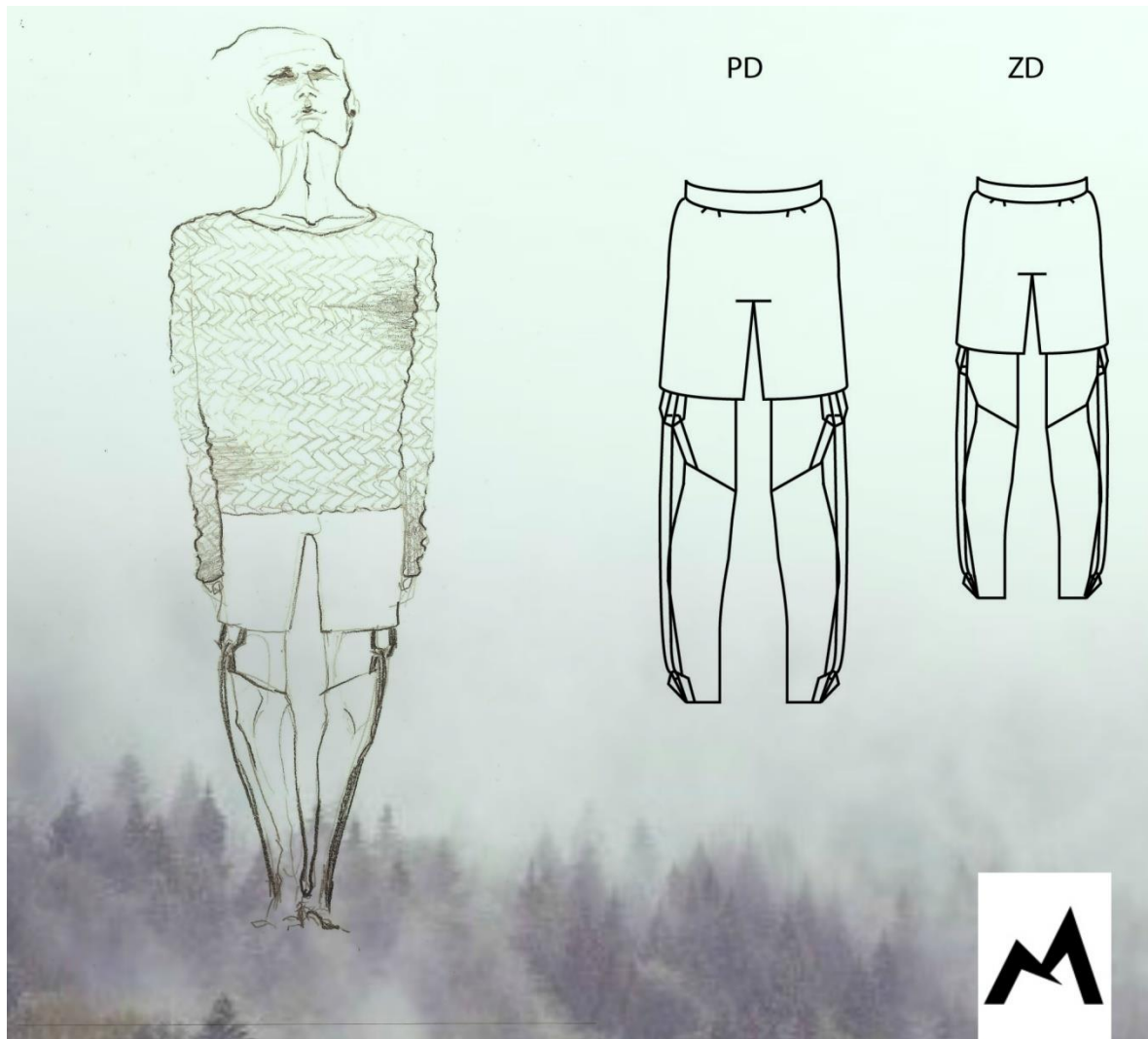

Obr. 18 Model 6 – skica a technický nákres

Obrázok 19 Model 1 – skica a technický nákres

Obr. 20 Model 5 – skica a technický nákres

4.4 Logo kolekcie

Logo, vytlačené na štítkoch označuje každú časť odevu z kolekcie The Mountsider. Dodáva kolekcií istú profesionalitu a športový branding. Je navrhnuté jednoducho v súlade s kolekciou. Písmeno *M* symbolizuje horu a poukazuje tak na koncept odevov.

THE MOUNTSIDER

5 TECHNICKÁ DOKUMENTÁCIA JEDNOTLIVÝCH MODELOV

5.1 Model 1

Obr. 21 Model 1

Model 1 sa skladá z prírodného vlneného extravagantného svetra a športových nohavíc. Variabilné nohavice sa zapínajú na plastovú sponu v páse. Popruh je možné prepojiť so svetrom, kedy je spona viditeľná na prednej časti svetra. Nohavice zdobia popruhy, ktoré sú prevzaté z ruksakov.

5.2 Model 2

Obr. 22 Model 2

Pánsky model zložený zo streetovej bundy a variabilných nohavíc. Bunda je zhotovená z pogumovanej bavlny a hrubého úpletu. Podšitá bunda má raglánove rukávmy a vysokým golierom. Na prednom diely bundy je naaplykované vrecko. Pánske nohavice sú v hornej časti voľné, na kolenách je vložený elastický úplet ktorý obopína koleno. Spodná časť nohavíc je inšpirovaná návlekmi. Možnosť stiahnutia pomocou plastovej spony.

5.3 Model 3

Obr. 23 Model 3

Dámska bunda s golierom je inšpirovaná rupsakom. Dĺžka bundy sa poveluje smerom nadol pomocou goliera ktorý obopína plecía a slúži tiež aj ako kapuca. Model má voľný strih. Možnosť rôznych variácií a vybratia rúk z vrchu rukávov, následne sa rukávy pre lepší pohyb dajú zastrčiť za popruhy.

5.4 Model 4

Obr. 24 Model 4

Model 4 pozostáva z dlhých dámskych úpletových šiat doplných pleteným vlneným ruksakom. Šaty optiahnutej siluety, s predĺženým golierom a s popruhmi pre pretváranie si odevu do požadovanej podoby.

5.5 Model 5

Obr. 25 Model 5

Pánsky mohutný, vlnený sveter poprevliekaný lanami, so stiahnutím cez zlanováciu osmičku alebo popruhmi cez hrud', za pomoci spony. Sveter doľňajú nohavice zložené z úpletových legín a kraťasov nad kolená. Možnosť korigovať dĺžku nohavíc cez putko z popruhov prišitých na kraťasoch, až k dolnému kraju legín.

5.6 Model 6

Obr. 26 Model 6

Dámska bunda športového, áčkového strihu z pogumovanej bavlny a šuštiakoviny, je vhodná do mesta aj na šport. Odev s kapucou, zipsovým zapínaním a zapínaním na cvoky na prekryte. Silueta podľa predstavy nositeľa a nastavení stiahnutia alebo uvoľnenia popruhov. Bundu dopĺňajú pohodlné úpletové legíny.

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

6 FOTODOKUMENTÁCIA

Foto: Katarína Malastová

Model: Eva Papoušková, Dávid Gurka

Make-up: Nikola Krempaská

Obr. 27 Foto 1

Obr. 28 Foto 2

Obr. 29 Foto 3

Obr. 30 Foto 4

Obr. 31 Foto 5

Obr. 32 Foto 6

Obr. 33 Foto 7

Obr. 34 Foto 8

Obr. 35 Foto 9

Obr. 36 Foto 10

Obr. 37 Foto 11

Obr. 38 Foto 12

Obr. 39 Foto 13

Obr. 40 Foto 14

ZÁVER

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo vrátiť ľudí do hôr. Poukázať na tradíciu a vytvoriť tak nový ideál pre mladých ľudí. V dobe nekonečných problémoch v textilnom priemysle, by bolo načase zamyslieť sa nad našim konzumným životom. Snažila som sa vytvoriť človeka charizmatického, uvoľneného, prirodzeného a inšpiratívneho pre okolitých ľudí. S dôrazom na pohodlie a funkčnosť oblečenia. Opak uponáhlaného, strojeného človeka z veľkomesta. Podliehajúcemu nepohodlným módnym trendom so zámenkou pôsobiť dôležito a nedostupne.

Počas celej doby zhotovenia bakalárskej práce som sa snažila udržať hlavnú myšlienku dokonca. Oživila som zabudnuté, staré príbehy vysokohorských horolezcov. Ich prekonávanie ľadovcových, skalnatých alebo horských terénov. Porovnania vtedajších a súčasných vymožeností pre športovcov. Nové techniky výroby materiálov, ktoré zachraňujú životy v neľútostných podmienkach nevyspytateľnej prírody a sú tak neodľúčiteľnou súčasťou výbavy každého dobrodruha.

Bakalárska práca bola pre mňa veľmi prínosná, vymedzila mi smer ktorým sa budem určite uberať aj vo svojej ďalšej umeleckej tvorbe.

Pri hľadaní inšpirácií ma najviac zaujal výrok Johna Muira : „*Medzi každými dvoma borovicami sú dvere vedúce do nového spôsobu života*“.²⁸ Ľudia v horách prekonávajú samých seba a ich hranice dovedností. Príroda môže dopomôcť, uvedomiť si pravé hodnoty a ich zmysel. Ľudia späť s prírodou sa neobávajú jej divokosti, obdivujú ju a hľadajú v nej pokoj. Pre mňa je to chrám ako pre kresťana kostol. Je to nekonečný zdroj inšpirácie a klúdu.

---

²⁸ GESTALTEN. *The Outsiders. New Outdoor creativity*. Berlin: Gestalten, 2014, 6 p. ISBN 987-3-89955-513-4.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

- [1] BALLU, YVES. Horolezci: z historie evropského horolezectví od konce 15. Století po osmdesátá léta našeho věku. 1. vyd. Praha: Brána, 1997. ISBN 8085946750.
- [2] BROWN, Rebecca A. Horolezkyně: z historie světového ženského horolezectví od roku 1808 do šedesátých let 20. století. Praha: Brána, 2005. ISBN 80-7243-242-7.
- [3] CÍLEK, V.: Krajiny vnitřní a vnější, druhé doplněné vydání, Dokořán, 2005, Praha, ISBN 80- 7363-042-7
- [4] DAMILANO, François a Claude GARDIEN. Hory: vášně a profesie. V Praze: Euromedia Group - Knižný klub, 2005. Universum (Knižný klub). ISBN 80-242-1288-9.
- [5] GESTALTEN. The Outsiders. New Outdoor creativity. Berlin: Gestalten, 2014. ISBN 987-3-89955-513-4.
- [6] CHOUINARD, Yvon a Vincent STANLEY. The responsible company. 1st ed. Ventura, CA: Patagonia Books, 2012. ISBN 0980122783.
- [7] LONG, Steve. Průvodce lezením: kompletní příručka pro bezpečné a vzrušující skalní lezení. Brno: Computer Press, c2010. ISBN 978-80-251-2962-3.
- [8] NEUMAN, Jan. Turistika a sporty v přírodě: [přehled základních znalostí a dovedností pro výchovu v přírodě]. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-391-9.
- [9] PÁKOZDIOVÁ, Mária. Aký vplyv má krajinný ráz na človeka?. Brno, 2011. Diplomová práca. Masarykova Univerzita v Brně. Fakulta sociálních studií.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

Obr. Obrázok

Napr. Napríklad

Stor. Storočie

ZOZNAM OBRÁZKOV

<i>Obr. 1 Walter Bonatti</i>	12
<i>Obr 2 Ilustrácia Henriett d'Agneville na vrchole</i>	18
<i>Obr. 3 bloomer šaty, bloomers nohavice a módne šaty</i>	20
<i>Obr. 4 Horolezkyne so sprievodom, 1800</i>	22
<i>Obr. 5 Yvon Choinard</i>	25
<i>Obr. 6 Patagonia „Don't buy this jacket“ kampaň</i>	27
<i>Obr. 7 Patagonia</i>	28
<i>Obr. 8 Filson</i>	30
<i>Obr. 9 Topo designs</i>	31
<i>Obr. 10 Hatchet + Bear</i>	32
<i>Obr. 11 Poler - produkt The Napscac</i>	33
<i>Obr. 12 Moodboard 1</i>	35
<i>Obr. 13 Moodboard 2</i>	36
<i>Obr. 14 Moodboard 2</i>	36
<i>Obr. 15 Storyboard</i>	37
<i>Obr. 16 Kolekcia</i>	38
<i>Obr. 17 Model 2 – skica a technický nákres</i>	39
<i>Obr. 18 Model 6 – skica a technický nákres</i>	40
<i>Obrázok 19 Model 1 – skica a technický nákres</i>	41
<i>Obr. 20 Model 5 – skica a technický nákres</i>	42
<i>Obr. 21 Model 1</i>	43
<i>Obr. 22 Model 2</i>	44
<i>Obr. 23 Model 3</i>	45
<i>Obr. 24 Model 4</i>	46
<i>Obr. 25 Model 5</i>	47
<i>Obr. 26 Model 6</i>	48
<i>Obr. 27 Foto 1</i>	50
<i>Obr. 28 Foto 2</i>	51
<i>Obr. 29 Foto 3</i>	52
<i>Obr. 30 Foto 4</i>	53
<i>Obr. 31 Foto 5</i>	54
<i>Obr. 32 Foto 6</i>	55

Obr. 33 Foto 7	56
<i>Obr. 34 Foto 8</i>	57
<i>Obr. 35 Foto 9</i>	58
<i>Obr. 36 Foto 10</i>	59
<i>Obr. 37 Foto 11</i>	60
<i>Obr. 38 Foto 12</i>	61
<i>Obr. 39 Foto 13</i>	62
<i>Obr. 40 Foto 14</i>	63

ZOZNAM PRÍLOH

CD-ROM